

קהלת – פרק ה' – "עבודת" הירא מול ה"עמל"

- וְשָׂנְאתִי אֶנְל אֶת־כָּל־עֲמָלִי שֶׁאֲנִי עֹמֵל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (ב: יח)
I hated all my labor in which I labored under the sun, seeing that I must leave it to the man who comes after me.
- כִּי מַה־הֵנָּה לְאָדָם בְּכָל־עֲמָלוֹ וּבְרַעְיוֹן לְבוֹ שֶׁהוּא עֹמֵל תַּחַת הַשֶּׁמֶשׁ (ב: כב)
For what has a man of all his labor, and of the striving of his heart, in which he labors under the sun?
- מַה־תִּתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאֲשֶׁר הוּא עֹמֵל (ג: ט)
What profit has he who works in that in which he labors?
- וְרָאִיתִי אֲנִי אֶת־כָּל־עֲמָל וְאֵת כָּל־פְּשָׁרוֹן הַמַּעֲשֶׂה כִּי הִיא קִנְיַת־אִישׁ מֵרֵעֵהוּ ... (ד: ד)
Then I saw all the labor and achievement that is the envy of a man's neighbor. This also is vanity and a striving after wind.
- וּלְמִי אֲנִי עֹמֵל וּמְחַסֵּר אֶת־נַפְשִׁי מִטוֹבָה גַם־זֶה הֶבֶל וְעֵנָן רָע הוּא (ד: ח)
For whom then, do I labor, and deprive my soul of enjoyment? This also is vanity, yes, it is a miserable business.

Job 15:35

They conceive mischief, and bring forth iniquity, and their belly prepares deceit.

Job 5:6-7

For affliction does not come forth from the dust, neither does trouble spring out of the ground; but man is born to trouble, as the sparks fly upward.

Chabakuk 1:13

You who have purer eyes than to see evil, and who cannot look on mischief; Why do You tolerate those who deal treacherously, and keep silent when the wicked swallows up the man who is more righteous than he,

Job 3:20

Why is light given to him that is in misery, and life to the bitter in soul —

איוב טו:לה

הֲרָה עֹמֵל וְיִלְד אָוֹן וּבִטְנָם תִּכְוֶן מִרְמָה :

איוב פרק ה'

(ו) כִּי לֹא־יֵצֵא מֵעֲפָר אָוֹן וּמֵאֲדָמָה לֹא־יִצְמַח עֹמֵל :
 (ז) כִּי־אָדָם לְעֹמֵל יוֹלֵד וּבְנֵי־רֶשֶׁף יִגְבְּיֵהוּ עוֹף :

חבקוק א:יג

טְהוֹר עֵינַיִם מֵרְאוֹת רָע וְהַבִּיט אֶל־עֹמֵל לֹא תוֹכֵל
 לָמָּה תִבְיֵט בְּוֹגְדִים תַּחֲרִישׁ בְּבֹלַע רֶשַׁע צְדִיק מִמֶּנּוּ :

איוב ג:כז

לָמָּה יִתֵּן לְעֹמֵל אֹר וְחַיִּים לְמָרִי נֶפֶשׁ :

הירא	העמל (פ"ב)
(ה: יא) מְתוּקָה שְׁנַת הָעֶבֶד אִם מְעַט וְאִם הַרְבֵּה יֹאכֵל וְהַשֶּׁבַע לְעֹשִׂיר אֵינָנו מְנִיחַ לוֹ לִישׁוֹן :	(ב: כג) כִּי כָל יָמָיו מְכַאֲבִים וְכַעַס עֵינָיו גַּם בַּלַּיְלָה לֹא שָׁכַב לְבוֹ גַּם זֶה הֶבֶל הוּא
<i>A worker's sleep is sweet, whether he has much or little to eat; but the rich man's abundance doesn't let him sleep.</i>	<i>For all his days are sorrows, and his travail is grief; yes, even in the night his heart takes no rest. This also is vanity.</i>

אבות ב:טז

הוּא הִזָּה אֹמֵר, לֹא עֲלִיד הַמְּלָאכָה לְגַמֵּר, וְלֹא אֶתָּה בֶן חוֹרִין לְבַטֵּל מִמְּנָה.
 He [Rabbi Tarfon] used to say: It is not your duty to finish the work, but neither are you at liberty to neglect it;

<u>הירא</u>	<u>העמל</u>	<u>נהנתן</u>	<u>נושא</u>
גבה מעל גבה The Great Partnership	MAN will judge...	God will judge... את הרשע האלקים... את הצדיק ואת ישפט	אחריות על צדק בעולם RESPONSIBILITY FOR JUSTICE
תלות בהקב"ה Man / King subordinate to God	Man – individual / collective / society / King! והחוט המשולש...	-----	תפקיד למלך/מלכות ROLE OF KING
critique = hubris! Listen! No oaths, promises, sacrifices... just OBEDIENCE	Man critiques God	-----	זכות ביקורת על ה' CRITIQUE OF G-D
“Work” not “Toil” עבודה לשמה! In partnership with God, not in competition, and not in lieu!	Human “work” / toil / effort must accomplish – or it is worthless	Irrevelent הכל עשה יפה בעתו... מה יתרון העמל...	השתדלות האדם HUMAN EFFORT